

caput familiæ, vel filii. Cur vero Adamus sic fuerit caput humani generis; non vero pater in ordine sive ad peccatum sive ad gratiam sit caput morale filii, ratio tota voluntas divina est, nobis declarata per Scripturam sacram et Ecclesiam.

90. *Dices 4º.* Durum est dicere, omnes illos parvulos sine baptismo decedentes æternum damnari; ergo potius amplectenda est sententia contraria, utpote quæ magis clementiam Dei commendat.

R. Parvuli tales non damnantur injuste, utpote habentes culpam originalem; nec propterea præcise vero similis habenda sententia, quod commendare videatur divinam clementiam; alias argumento eodem contendere Calvinista posset, infantes salvari, quia a parentibus fidelibus nati. Nimirum sicut non est commendanda pietas, quæ non est secundum scientiam; ita nec doctrina quæ non est secundum Scripturas sacras, et Traditionem. Cæterum cum damnatio alias communiter geminam pœnam importare soleat, 1º. *pœnam damni*, hoc est, privationem visionis beatificæ, 2º. *pœnam sensus*; controvertunt Doctores etiamnum, qualis futura sit parvulorum sine baptismo decedentium damnatio? quisve eorum post hanc vitam status? Pro quo

Observe: In hoc omnes (uti ex modo dictis debent) concordare esse; parvulos sine baptismo decedentes ad visionem beatificam non admitti, sed excludi a cœlesti gloria, lege a Christo lata: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum cœlorum.* Joan. 3. Quæ lex duas solum exceptiones patitur, quas ipse Legislator divinus fecit; baptismum flaminis et sanguinis; tertiam vero nec Scriptura novit, nec Traditio. Quoad reliquum vero horum parvulorum statum, opinionibus scinduntur et sententiis.

1º. Alii infantibus sine baptismo decedentibus beatitudinem aliquam naturalem, ut PIGHIUS, CATHARINUS apud BELLARMINUM t. 4. l. 6. cap. 2. quibus accessit CARDINALIS SFONDRATUS L. cui titulus: *Nodus prædestinationis dissolutus* part. 1. §. 1. num. 13. dicens: *parvulos, qui sine baptismo decedunt, cœlesti quidem regno, quasi paternæ culpæ reos, nec expiatis excludi; non tamen excludi naturalibus bonis; et a peccatis præservari, æternoque supplicio, quo si adolescerent puniendi essent, etc.* Contra quam sententiam graviter expostularunt quinque Galliæ præsules, datis idcirco ad INNOCENTIUM XII. anno 1697. 7. Calendas Martii litteris; quibus respondit Pontifex 6. Maii, ejusdem anni, se rem commisisse Theologorum examini, ut, quod justum esset, decernere valeret. At nullum a S. Sede, de quo constet, judicium emanavit. Quidquid sit de hac sententia, beatitudo saltem naturalis proprie sic dicta displicet plerisque Theologis cæteris, ac merito; sicut enim beatitudo supernaturalis stare nequit cum aversione habituali a Deo, ut auctore supernaturali; sic neque beatitudo naturalis cum aversione habituali a Deo, ut hic auctor naturæ est; hæc enim in libera conversione et amicabile, ac unione cum Deo ut auctore naturæ consistit: atqui ob peccatum originale parvuli a Deo, etiam ut auctore naturæ habitualiter aversi sunt; Adamus enim peccando a Deo non solum ut auctor supernaturalis est, sed quoque ut est auctor naturæ aversus fuit; siquidem omnis peccans, etiam contra Deum ut auctorem naturæ delinquit, cum lex naturalis præcipiat, parendum esse

superiori legitime præcipienti. *Subs.* sed qualis in Adamo actualis fuit aversio a Deo, talis est habitualis in infantibus nondum baptismo ablutis.

2º. Alii contra rigidiorum amplexi partem infantes ejusmodi non solum pœnæ damni, sed etiam sensus subjiciunt. Invaluit hæc opinio post Pelagii ortam hæresin, etiam variorum accessu Patrum, ut tanto amplius se opponerent nefario Pelagianorum dogmati, asserentium, nullum dari originale peccatum; proinde infantibus ad hoc delendum, vel remittendam iis aliquam pœnam, baptismum haud esse necessarium.

3º. Post sec. XII. verò postquam Magister SENTENTIARUM, S. THOMAS AC SCOTUS mitiorem propugnarunt sententiam, infantes sine baptismo defunctos, etsi pœnam damni sustineant, altera tamen sensus immunes esse, hæc ferme ubique in scholis primatum tenuit. Hanc, ne actum agamus, propugnatam vide Tr. de Peccat.

CAPUT III.

DE BAPTISMI MINISTRO, SUBJECTO, EFFECTIBUS.

Multiplicem contra errorem hic disputatio superest. Baptismi solemniter conferendi ministerium feminis etiam proprium fecisse Marcionitas, Pepuzianos, Collyridianos, S. EPIPHAN. refert hær. 42. (opp. t. 1. p. 305. B.), 49. (ibid. p. 418. C.) et 79. (ibid. p. 1038. B.), notatque TERTULL. L. de Bapt. cap. 17. Quam mulierum arrogantiam repressit CONC. CARTHAG. IV. Can. 100. Nec in necessitate baptizare debere laicos contendit CALVIN. L. 4. Institut. cap. 15. §. 20. Sed et antiquiores quosdam Patres, qui rebaptizantes dicti, eodem habuisse loco collatum a laico baptismum, quo datum ab hæretico, S. BASIL. refert epist. Canon. ad Amphilocho. can. 1. Pædo-Baptismum, sive illum parvulorum, ut Waldenses et Cathari olim, Anabaptistæ persequuntur. Quoad baptismi effectum quoque quædam est heterodoxos inter et Catholicos dissensio. De his igitur singulis, aliisque inter Theologos orthodoxos controversis nunc agendum est.

ARTICULUS I.

QUIS SIT MINISTER BAPTISMI?

91. *Præmitto.* Baptismi administratio una est solemnitas et publica, olim quidem certis affixa temporibus Paschatis et Pentecostes; altera privata, quæ ad exigentiam necessitatis fieri quovis tempore et loco sine ceremoniis ecclesiasticis potest. Unde duplex baptismi minister est: unus *solemnitatis*, qui baptismum cum præscriptis in Ecclesia ceremoniis confert et ritibus; alter *necessitatis*, qui illum prætermittis ceremoniis in necessitate administrat. Minister solemnitatis rursus duplex est: *ordinarius*, qui est ex officio, sive

jure ordinationis suæ, et acceptæ auctoritatis docendi et baptizandi potestatem habet; *extraordinarius*, qui solum ex delegatione, ut facta ab episcopo, confert solemniter baptismum.

92. *Dico I.* Minister solemnitatis ordinarius et primus est episcopus; secundus post hunc et velut minus principalis omnis sacerdos; tertius diaconus, sed non nisi extraordinarius.

Prob. p. 1^a. Quia primario ad Apostolos, horumque successores episcopos dictum fuit a Christo: *Docete... baptizantes eos*; ergo. Deinde episcopi ceu principes in administratione baptismi non dependent ab alio; sed præcise jure suo et potestate utuntur ad baptizandum tam illicite, quam valide.

93. *Prob. p. 2^a.* Nam 1°. sunt etiam ordinarii; quia is quoque dici potest baptismi minister solemnitatis ordinarius, qui vi ordinationis suæ ad hoc redditur habilis: sed hoc accipit, quicumque consecratur presbyter; nam vi consecrationis suæ potestatem consequitur in corpus Christi verum, poniturque in eo statu, ut possit esse pastor animarum ordinarius; igitur consecratione sui eadem potestatem in corpus Christi mysticum obtinet necessariam tam ad regenerandum, quam ad ministranda sacramenta alia. Unde FLOR. in Decr. loquens de ordinario baptismi ministro inquit: *Minister hujus sacramenti est sacerdos, cui ex officio competit baptizare.*

2°. Non æque tamen principales ac episcopi; non isthoc equidem sensu, quasi potestatem primum ab episcopo acciperent presbyteri tunc, quando ab episcopo ad baptizandum mittuntur, cum illam jure divino vi ordinationis habeant; sed quatenus in ministeriis sacris jure divino episcopi antecellunt presbyteris, hi illis tanquam Ecclesiæ rectoribus, ut poscit rectum Ecclesiæ regimen, etiam quoad usum suæ potestatis subordinantur. Hinc solemniter baptizandi officium olim sibi solis reservabant episcopi; nec, præsentente episcopo, presbyter nisi jussus baptizabat. Unde et S. IGNATIUS M. epist. ad Smyrnenses c. 8. *Non licet sine episcopo aut baptizare, aut agapen facere.* Et TERTULL. Lib. de Bapt. cap. 17. *Baptismi dandi habet jus summus sacerdos, qui est episcopus, dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate propter Ecclesiæ honorem, quo salvo, salva pax est.* S. HIERONYMUS in Dial. contr. Lucifer. n. 9. *Inde venit, ut sine chrismate et episcopi jussione, neque presbyter, neque diaconus jus habeant baptizandi.*

94. *Prob. p. 3^a.* Quia, ut argumentatur Doctor Angelicus 3^a. p. q. 67. a. 2. in θ ., potestas in corpus Christi mysticum derivatur ex potestate in corpus ejus verum: sed soli sacerdotes in verum Christi corpus potestatem accipiunt, non diaconi; ergo et hi potestatem non habent in Christi corpus mysticum. Unde *subs.* sed illius tantum est cooptare ex officio in corpus Christi mysticum per baptismum, qui in illud potestatem habet; ergo. Unde in diaconis munus baptizandi ex officio, nunquam agnovit Ecclesia; sed hoc ipsis semper prohibitum est, ut constat ex EPIPHANIO hæc. 79. n. 4. *Neque diaconis, inquit, ullum in ecclesiastico ordine sacramentum perficere conceditur; sed hoc dumtaxat, ut eorum quæ perficiuntur ministri sint.* Item ex S. HIERONYMO cujus verba supra adduximus; GELASIO I. epist. 9. ad episcop. Lucaniæ c. 7. (Labb. t. 4. p. 1190.): *Diaconos quoque propriam constitui-*

mus servare mensuram, nec ultra tenorem paternis canonibus deputatum quippiam tentare permittimus: nihil eorum penitus suo ministerio applicare, quæ primis ordinibus proprie decrevit antiquitas. Absque episcopo vel presbytero baptizare non audeant. Item ex ISIDORO Hispal. de Ecclesiast. Offic. L. 2. c. 25. n. 9. *Constat, inquit, baptisma solis sacerdotibus esse tractandum, ejusque ministerium nec ipsis diaconibus explere est licitum absque episcopo, vel presbytero, nisi his procul absentibus, ultima languoris cogat necessitas.* Et vero diaconi, ex etymo nominis, tantum ministrare est, ad altare scilicet sacerdoti, juxta Concil. CARTHAGIN. IV. can. 4. ubi ait: *Diaconus cum ordinatur, solus episcopus, qui eum benedicit, manum super caput illius ponat: quia non ad sacerdotium, sed ad ministerium consecratur;* et EPIPHANIO hæc. 79. n. 4. modo cit.

Posse vero diaconos ex delegatione episcopi, vel parochi baptizare solemniter, sicque eos extraordinarios baptismi ministros esse, indubii juris est, aitque TERTULL. L. de Bapt. cap. 17. HIERON. Dial. adversus Luciferian. ac supponit relatus num. præc. GELASIO. Constat quoque Ecclesiæ veteris usu, quando dilatata sensim Ecclesia remotioribus a sede episcopali locis, diaconis sicut presbyteris facta potestas solemniter baptizandi, teste S. HIERON. cit. Habent igitur diaconi vi ordinationis suæ potestatem aliquam inchoatam, quæ compleatur per delegationem ministri ordinarii, episcopi, vel parochi, ut baptizare possint solemniter; secus ac cæteri cleri omnes, laicique, quibus nunquam ex delegatione ministerium baptismi solemniter in Ecclesia permissum fuit.

95. *Si dicas:* Hierarchia sacra, juxta Conc. TRID. est instituta divinitus, constans ex episcopis, presbyteris et ministris; ad ministros vero certe diaconi pertinent; ergo hi jure divino etiam principantur: hierarchia enim est principatus sacer; ergo et jure divino diaconis ex officio competit ministerium baptismi æque ac presbyteris. Quin in ordinatione inquit ad diaconum episcopus: *Oportet diaconum prædicare, baptizare, ut habet Pontificale Romanum.*

R. N. *ult. Cons.* Principantur quidam etiam diaconi, at non eo sensu, quo presbyteri et episcopi, sed quatenus diaconi in ordinatione sua accipiunt jus ministrandi immediate episcopo, vel presbytero, sive ad Eucharistiæ confectionem, sive institutionem plebis prædicando, baptizando. Nimirum sicut civili in republica ii etiam dignitatem et nomen sortiuntur magistratus, licet inferioris, qui ex officio mandata principis executioni dant; ita diaconi obire etiam dicuntur functiones hierarchicas, dum ex delegatione vel mandato episcopi aut presbyteri jurisdictionem habentis prædicant, baptizant, ut Philipp. Act. 8. 3.; nam, supposita delegatione, diaconi sacra ea munia etiam ex officio dicuntur peragere, quatenus soli diaconi ex ordinatione sua acceperunt jus, ut ea ipsis demandari possint. Hocque sensu intelligendum Pontificale Romanum: *Oportet diaconum prædicare, et baptizare, scilicet supposita delegatione, cum inchoatam vi ordinis sui potestatem habeat.*

96. *Dico II.* Minister necessitatis omnis homo viator est; 1°. laicus fidelis, 2°. et sive vir sive femina, 3°. hæreticus et schismaticus, 4°. imo infidelis

et Judæus; ut proin, adhibitis essentialibus, et valide et licite baptizare queant.

Prob. p. 1^a. Ex traditione constanti Ecclesiæ et praxi, quæ constat ex omni ævi scriptorum ac Patrum testimoniis, e quibus sufficiant sequentes: TERTULL. L. de Bapt. cap. 17. inquit: *Baptismus aque Dei census ab omnibus exerceri potest*; quod de necessitatis casu intelligit, ut ex eod. L. et cap. evincitur, ubi in casu necessitatis de laico inquit: *Reus erit perditæ hominis, si supersederit præstare, quod libere potuit.*

S. Hieron. Dial. adversus Luciferian. n. 9. *Si necessitas cogit, scimus etiam licere laicis (baptizare); ut enim accipit quis, ita et dare potest.*

S. Aug. L. 2. contr. epist. Parmeniani c. 13. n. 29. *Etsi laicus aliquis pereunt dederit (Baptismum) necessitate compulsus, quod cum ipse acciperet, quomodo dandum esset addidit, nescio, an pie quisquam dixerit esse repetendum. Nulla enim cogente necessitate si fiat, alieni muneris usurpatio est: si autem necessitas urgeat, aut nullum, aut veniale delictum est. Sed etsi nulla necessitate usurpetur, et a quolibet cuilibet detur, quod datum fuerit non potest dici non datum, quamvis recte dici possit illicite datum.* Nec obest illa disjunctiva, ut Calvinus putat, *nullum, aut veniale delictum*; nam et venialiter peccare possunt laici, non quod baptizent præcise in necessitate; sed ob non adhibitam omnem diligentiam in inquirendo, vel accersendo presbytero; hac vero adhibita, nec venialiter delinquent.

His adde Conc. ELIBERIT. cap. 38. (Labb. t. 1. p. 974.) declarans, *posse fidelem, qui lavacrum suum integrum habet, nec sit bigamus, baptizare in necessitate infirmitatis positum catechumenum.* et LATERAN. IV. cap. Firmiter, definiens: *Sacramentum baptismi... a quocumque rite collatum proficere ad salutem.* Item Apostolos adhuc laicos baptizasse; Paulum ab Anania (qui probabilissime adhuc laicus fuit) baptizatum; tum quæ adhuc dicuntur.

97. *Prob. p. 2^a. 1°.* Ex ipsis illis Patrum sententiis ante relatis, quibus indistincte docent, recte baptizare laicos in necessitate, a quolibet cuilibet baptismum dari posse; igitur, cum feminas (quæ tamen in Scriptura æque ac traditione hominum, item etiam alias laicorum nomine veniunt) nusquam excludant, eas pariter comprehendisse censendi sunt. Qua antiqua certa que in Ecclesia traditione nixus URBAN. II. respondit Vitali presbytero an. 1094. c. *Super quibus*, Causa 30. q. 4. *Videtur nobis ex sententia respondendum, ut et baptismus sit, si instante necessitate femina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit.* Et Conc. FLOR. in Decr. ad Armenos: *In causâ autem necessitatis non solum sacerdos, vel diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imo etiam paganus et hæreticus baptizare potest.*

2°. Ex ratione. Possunt feminæ id, quod nulla ipsis lege interdictum est: sed baptizare in necessitatis casu nulla ipsis est lege interdictum; non enim lege divina, nam talis assignari nequit; non lege ecclesiastica, cum ex hac pateat contrarium; non lege naturali, nihil enim intrinsece mali detegi potest in eo, si mulier baptizet in necessitate; sicut nec malum erat, cum Sephora filium suum ipsa circumcideret.

98. *Prob. p. 3^a. 1°.* Quoad valorem talis baptismi, extra usque adeo necessitatem collati, omnibus iis argumentis, quibus in Tractatu de Sacram. in

genere Diss. 2^a. cap. 2. art. 2. contra rebaptizantes probatum, ad valorem sacramenti non requiri fidem in ministro.

2°. Quodsi vero hi extra necessitatem etiam baptizent valide, cur non simul licite, dum necessitas urget? Deinde neque hi in generalibus Patrum sententiis quoad administrationem baptismi licitam pro necessitatis casu excluduntur.

99. *Prob. p. 4^a.* Rursum traditione Ecclesiæ, baptismum hunc nunquam iterantis, sed potius approbantis; cum et hunc baptismum nunquam excipiant Patres; quin etiam diserte comprobent, velut S. ISIDOR. Can. Romanus, de Consecr. Dist. 4. docens: *Spiritum Dei subministrare gratiam baptismi, licet paganus sit qui baptizat.* Et NICOL. I. in Resp. ad Bulgaros c. 104. (Labb. t. 8. p. 548.) baptismum sive a *Judæo*, sive a *Pagano*, rite si collatus fuerit, approbat. Sed quid pluribus opus? cum sponte sua fateatur Calvin. L. 4. Institut. cap. 13. sibi traditionem adversari.

Ratio omnium a priori voluntas Christi est, ita instituentis, quæ nobis ex traditione, tum praxi ac definitionibus Ecclesiæ elucescit. Congrua hujus voluntatis ratio assignatur a D. THOM. 3^a. p. q. 67. a. 3. summa hujus sacramenti necessitas; sine quo, extra martyrii casum, parvuli aliter absolute salvari nequeunt, nec adulti ordinariæ pænæ omnis remissionem consequi. Ad Dei namque misericordiam, qui omnes fieri salvos vult, pertinere videtur, ut in iis, quæ de salutis necessitate sunt, homo facile habeat medium; proinde sicut idcirco voluit, ut hujus sacramenti materia esset communis aqua, quæ scilicet facilius haberi potest; ita quoque, ut minister esset homo quicumque viator.

100. *Obj. I. contr. 1^{am}. part. Concl. 2°. 1°.* Nusquam in Scriptura sacra refertur, baptizasse laicos; ergo.

2°. Christus, sacramentorum auctor, iis duntaxat potestatem dedit baptizandi, ad quos dicebat Matth. ult. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos*: sed ad Apostolos tantum id dicebat, horumque successores presbyteros; non ad alios, præsertim laicos; ergo.

3°. S. BASIL. epist. 88. Can. 1^a. ad Amphilochem Can. 1. (opp. t. 3. p. 270. B.) rejiciens hæreticorum baptismum, inquit, ab his baptizatos esse rebaptizandos, *velut a laicis baptizatos*; ergo baptismus laicorum supponit esse nullum.

4°. S. AUG. epist. 228. n. 8. conqueritur adversus pastores, quod, cum sæviret persecutio Vandolica, ipsi a gregibus fugerent; ait, eos male facere; exponit tristem gregis statum, cum, sacerdote absente, non sit qui eum fonte baptismatis abluat; aut reconciliet pœnitentia: atqui id saltem frustra de baptismo diceret, si tunc laicis baptizandi potestas competiisset.

5°. S. Hieron. Dial. advers. Luciferian. n. 11. tanquam certum supponit, baptismum a laicis datum esse nullum; ex hoc enim ceu fundamento evincit contra Luciferianos, qui negabant Arianos habere veros sacerdotes, ipsos etiam ex paritate rationis rejicere debere Arianorum baptismum, quod tamen in illis Luciferiani admittebant; vel pariter admittere et habere ratas Arianorum ordinationes.

6°. S. GREG. L. 4. epist. 33. hortatur Romanum tum temporis Italiæ Exarchum, ut remittat Blandum, episcopum Hortensem, quem detinebat